

velikonoční večeře v době kolem příchodu Pána Ježíše Krista, můžeme mít za to, že pak samotná Poslední večeře proběhla podle tohoto řádu:

- 1) V její úvodní části, kdy se podle židovského obřadu konalo požehnání svátečního dne, podával se předkrm ze zelených bylin a žehnal se první kalich (kalich qidduše), došlo k umytí nohou a následné katechezi (srv. Jn 13,2-15; Lk 22,24-27) a také k oznámení Jidášovy zrady.

- 2) Při velikonoční liturgii, druhé části velikonoční večeře, během níž mělo své místo vyprávění haggada, zpívala se první část Hallelu a žehnal se druhý kalich (kalich haggady), pronesl Pán Ježíš svou hlubokou řeč (Jn 14-17).

- 3) Při velikonoční hostině, která byla třetí částí velikonoční večeře a během níž se žehnal nekvašený chléb, jedl se beránek s tímto nekvašeným chlebem a hořkými bylinami a žehnal se třetí kalich (kalich berakah čili požehnání), pronesl Pán Ježíš svá slova nad chlebem a vínem, a tak ustanovil Eucharistii.

- 4) Na závěr se zpívala druhá část Hallelu a žehnal se čtvrtý kalich (kalich Hallelu). Na tuto závěrečnou část velikonoční večeře odkazují zmínky evangelií o zpěvu žalmů (Mt 26,30; Mk 14,26).

D. Význam a smysl Kristových činů a slov

1. PROROCKÉ A ÚČINNÉ ZNAMENÍ

To, co Kristus vykonal při Poslední večeři nad chlebem a vínem, zapadá plně do biblické kategorie tzv. "prorockého znamení". Toto prorocké znamení nespadá pouze do řádu poznání, ale též do řádu činu, neboť se jedná o gesto-slovo, které dává poznat určitou skutečnost a zároveň ji uskutečňuje. Prorocké znamení je totiž gesto, které potvrzuje zásah Boží. Když toto symbolické gesto je vykonáno nějakým prorokem jako konkrétní vyjádření slova Božího, je účinné už svou přirozeností, neboť Boží slovo je vždy tvůrčí (srv. Iz 55,11).

S prorockými znameními se setkáváme na četných místech Starého a Nového zákona. Jako příklad můžeme uvést gesto proroka Achiáše ze Silo v 1 Král 11,29-39, kdy on roztrhl svůj nový plášť na dvanáct kusů, dal deset z nich Jeroboámovi a pronesl přitom Hospodinovo rozhodnutí: "Hle, já odtrhnu království z ruky Šalamounovy a tobě dám deset kmenů..." (1 Král 11,31). Je to gesto, které pouze nevyhlašuje budoucí události, nýbrž přímo počíná uskutečňovat Boží soud nad Šalamounem. Dalšími příklady jsou symbolická gesta proroků (Jer 13,1-11; 19,1-13; 27,2-11; Ez 4,1-3; 5,1-5 apod.), avšak případem nejvýmluvnějším je Ježíšovo zlořečení fíkovníku ve chvíli jeho příchodu do Jeruzaléma: je to oznámení a zároveň počátek Božího soudu nad "svatým" městem, které je ve skutečnosti duchovně sterilní (Mt 21,18-19; Mk 11,12-14).

V linii těchto prorockých znamení stojí plně i to, co Ježíš vykonal a řekl při Poslední večeři nad chlebem a vínem. Jsou to na prvním místě gesta, doprovázená slovy, která zvěstují jeho zítřejší utrpení a smrt. To, co se stane zítřejšího dne, totiž prolití Kristovy krve, je v této chvíli znázorněno na stole chlebem a vínem, předměty tak prostými a známými. Gesta nad tímto prostým pokrmem a nápojem jsou doprovázena slovy, která nevyjadřují pouze Ježíšovu smrt, nýbrž také její pravý smysl a význam: to, že je počátkem nové smlouvy a smírnou obětí za naše hříchy. Tato slova vyjadřují také plné přijetí této oběti z Ježíšovy strany.

A protože se jedná o prorocké znamení, v němž gesta i slova jsou božsky účinná, nejde v těchto okamžicích jen o zvěstování Kristova budoucího obětování skrze jeho umučení a smrt, nýbrž již také o jeho uskutečňování. Učedníci, kteří byli dobře obeznámeni s jazykem proroků, bez velkých těžkostí pochopili, že Ježíšův vykupitelský čin je už přítomný.